

ЕВОЛЮЦІЯ МЕЙНСТРИМНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ XX-XXI СТОЛІТЬ

Підхід до аналізу еволюції мейнстрімних економічних теорій правомірно з точки зору спроможності забезпечувати вирішення соціально – економічних проблем.

Мейнстрім економічної теорії виявився нездатним передбачати світову економічну кризу 2008 року. Провали економічної теорії призвели до провалів економічної політики в багатьох країнах. У комітеті конгресу США з науки та технологій у 2010 р. пройшли спеціальні слухання про стан економічної науки. Сучасний посткризовий розвиток потребує вдосконалення економічних теорій на основі положень існуючих економічних теорій.

Класична політична економія (економічна теорія) - напрям в економічній теорії, заснований А. Смітом і розвинений Т. Мальтусом, Д. Рікардо, Ж.-Б. Сеєм і Дж. Міллем.

Класична політекономія відкриває науковий етап розвитку економічної думки. Її представники заклали методологічні основи всіх наступних економічних досліджень, перейшли від описовості та емпіризму до аналізу внутрішніх закономірностей економіки суспільства, пошуку законів його руху. Узагальненою заслугою класичної школи є заснування нею принципів бухгалтерського обліку у всьому світі.

Австрійська школа – школа економічної теорії в межах маржиналізму, яка сформувалася в кінці 19 – на початку 20 ст. Засновник школи – професор Віденського університету К. Менгер. Головні представники австрійської школи: Е. Бем-Баверк, Ф. Візер, Л. Мізес, Ф. Гаєк та ін. З економічних концепцій австрійської школи найважливішою є теорія граничної корисності, яка тлумачить цінність блага через його суб'єктивну граничну корисність для ізольованого раціонального суб'єкта, що господарює.

Головні теоретико-методологічні засади австрійської школи: 1) Суб'єктивізм. 2) Індивідуалізм. 3) Дискретність аналізу. 4) Економічний лібералізм.

Кембриджська школа (неокласична) – один із напрямів західної економічної теорії, що виник наприкінці XIX ст. Його засновник – А. Маршалл. Послідовниками А. Маршалла були А. Пігу, Д. Робертсон. Головні ідеї кембриджської школи переважно суб'єктивно-психологічний підхід до розуміння економічних категорій, відмова від пошуку об'єктивно

існуючих економічних законів, прагнення використовувати фінансово-кредитні важелі для формування теоретичної основи і втручання держави в економіку.

Німецька історична школа Засновниками історичної школи були В. Рошер, Б. Гільдебрант, К. Кніс. Критичне ставлення до класичної школи об'єднує їхні теорії, основним джерелом знань про людські вчинки та економічні явища є історія. Представники цієї течії звернули увагу на надмірну абстрактність і необґрунтований універсалізм класичної школи, що претендувала на розкриття єдиних і загальних для всіх часів і народів «природних» законів, які керують господарськими процесами. При такому підході зовсім не враховуються особливості історичного розвитку окремих країн, їх національно-культурні традиції, конкретні умови, у яких формуються господарські інститути й способи їх функціонування.

Гарвардська школа економіки Перевага віддається емпіричних досліджень поведінки окремих фірм і функціонування галузевих ринків. Основна ідея парадигми поданого напрямку лягає в тому, що загальна ефективність (результативність) функціонування галузі визначається поведінкою продавців і покупців, яке залежить від структури ринку.

Чикагська школа економічної напрям у теорії економічної науки, який стоїть на засадах неокласицизму. Виник у 60-ті роки ХХ ст. Головними представниками школи є Р. Коуз, Дж. Стиглер, М. Фрідман, Ф. Найт, Г. Беккер, Р. Фогель, Дж. Вайнер, Ф. Гаск.. Чиказька макроекономічна теорія заперечувала кейнсіанство та підтримувала засади монетаризму аж до середини 1970-х років, коли вона звернулася до нової класичної макроекономіки, значною мірою заснованій на концепції раціональних очікувань.

Кейнсіанство Світова економічна криза 1920—1930-х років – Велика депресія 1929-1933 років у США емпірично довели неспроможність підходів неокласиків. Дж. Кейнсом була доведена необхідність активного втручання держави в макроекономічне функціонування ринкового господарства. Таке втручання найкращим чином здійснюється при проведенні дискреційної (макроекономічної) політики – політики, яка втілюється в життя на розсуд уряду в залежності від стану економічної кон'юнктури.

Інституціоналізм у політичній економії почав формуватися наприкінці ХІХ ст. Його ідейні основи було закладено американським економістом і соціологом Т. Вебленом. Своєрідність інституціоналізму полягає у тім, що прихильники інституціоналізму в основу аналізу беруть не тільки економічні проблеми, а зв'язують їх з проблемами соціальними, політичними, етичними, правовими.

З авторської точки зору сучасною раціональною концепцією є теоретична парадигма на основі класичної політичної економії, макроекономічного напрямку і інституціоналізму.